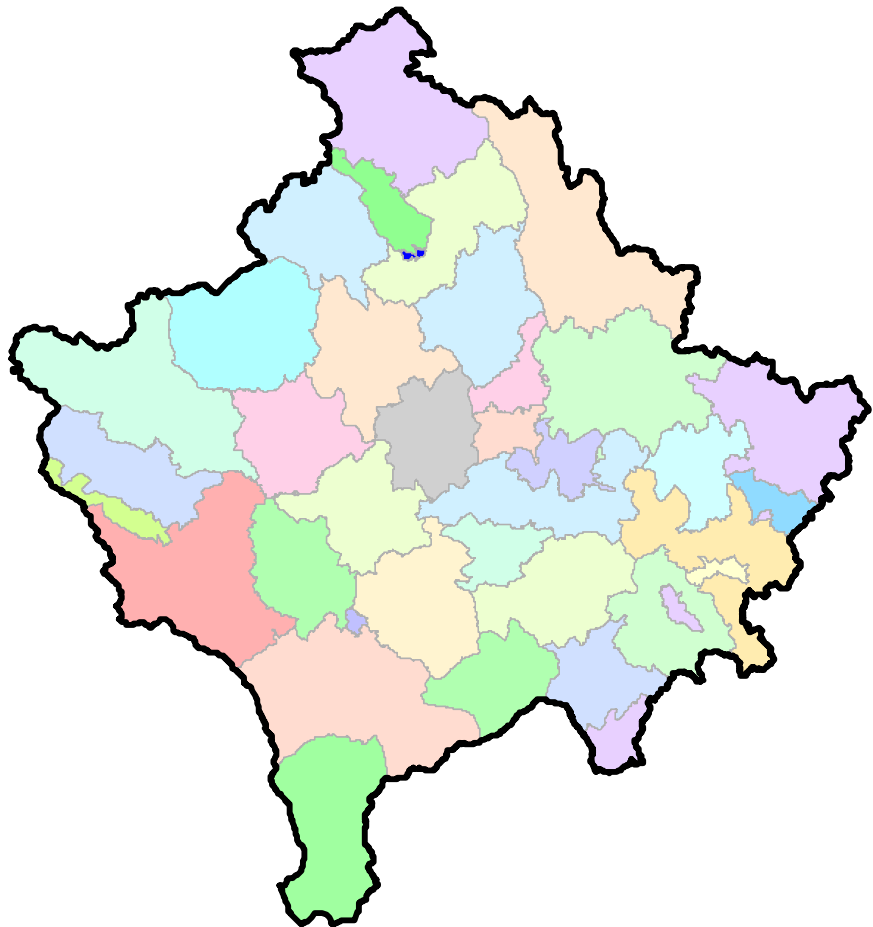

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Zyra e Kryeministrit -Ured Premijera -Office of the Prime Minister
Agjencia e Statistikave të Kosovës - Agencija Statistike Kosova - Kosovo Agency of Statistics

Serijs 5: Socijalne Statistike

Rezultati Ankete o Budžetu Domaćinstava 2017

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Zyra e Kryeministrit -Ured Premijera -Office of the Prime Minister
Agjencia e Statistikave të Kosovës - Agencija Statistike Kosova - Kosovo Agency of Statistics

Serijs 5: Socijalne Statistike

Rezultati Ankete o Budžetu Domaćinstava 2017

Izdavač : *Agencija Statistike Kosova (ASK)*
Datum Publikacije : Jun, 2018
© Agencija Statistike Kosova
Reprodukcija je ovlašćena pošto su odobrena materijalna srestva.

Veliki deo ovih informacija je dostupan na internetu,
webstranici ASK-a <http://ask.rks-gov.net>

P r e d g o v o r

Agencija za Statistiku Kosova (ASK), odnosno Odeljenje Socijalne Statistike (OSS) vrši Anketu o Budžetu Domaćinstava (ABD), od 2002. godine.

Svrha objavljivanja rezultata ABD-a 2017 jeste pružanje statističkih podataka koji se odnose na potrošnju, prihode kao i statističke podatke za druga slična pitanja u vezi životnog standarda domaćinstava na Kosovu.

U ovoj publikaciji su prikazani rezultati u sažetoj formi za potrošnju, rashode i prihode domaćinstava za period 2015-2017. godine i za životne uslove za period od 2016-2017.

Ovom publikacijom nastojalo se da se smanji nedostatak informacija na polju životnog standarda domaćinstava na Kosovu. Verujemo da će ova publikacija služiti kao korisna referentna baza za sve korisnike statističkih podataka.

Profesionalnu podršku za razvoj ABD, su ponudile organizacije: Švedska organizacija (SIDA) i Svetska Banka (SB). Zahvaljujemo ekspertima ovih organizacija za njihov doprinos. Od ostalog osoblja ASK na regionalnom nivou, zahvaljujemo radnicima u regionalnim kancelarijama koji su doprineli na prikupljanju podataka ABD-a.

Komentari, primedbe ili predlozi vezani za ovu publikaciju su dobrodošli i mogu se poslati na elektronsku adresu: social@rks-gov.net.

Avni Kastrati – Direktor Odeljenja Socijalne Statistike,
Naime Rexhepi – Šef Odseka Socijalne Statistike.

Publikaciju su pripremili:

1. Emina Deliu – Viša Službenica Statistika Životnog Standarda,
2. Besa Haqifi – Viša Službenica Statistika Životnog Standarda,
3. Hydai Morina – Službenik Statistika Životnog Standarda i
4. Ahmet Cakolli – Službenik za Dizajn

Jun, 2018

Izvršni direktor ASK-a,
Isa Krasniqi

Lista skraćenice i simbola

ABD	Anketa o Budžetu Domaćinstava
ASK	Agencia za Statistiku Kosova
BDP	Bruto Domaći Proizvod
SB	Svetska Banka
EU	Evropska Unija
BDP	Bruto Domaći Proizvod
OSS	Odeljenje Socijalne Statistike
IPC	Indeks Potrošačkih Cena
KIPN	Klasifikacija Individualne Potrošnje Po Nameni
NR	Nacionalni računi
SIDA	Međunarodna Agencija za Razvoj i Saradnju
-	Nema pojave

Sadržaj

	Strana
U V O D.....	5
1 Opšta potrošnja na Kosovu 2015 - 2017.....	6
1.1 Trendovi potrošnje.....	6
1.2 Raspodela potrošnje po grupama potrošnje.....	7
2 Potrošnja domaćinstava na Kosovu 2015–2017.....	8
2.1 Glavna potrošnja (pet najvećih grupa).....	9
2.2 Hrana i bezalkoholna pića.....	9
2.2 Stanovanje.....	10
2.4 Transport.....	11
2.5 Odeća i obuća.....	11
2.6 Alkohol i duvan.....	12
2.7 Nameštaj.....	13
2.8 Zdravstvo.....	13
2.9 Komunikacija.....	14
2.10 Rekreacija.....	14
2.11 Obrazovanje.....	15
2.12 Hoteli i restorani.....	15
2.13 Ostala roba i usluga.....	16
3 Privatni prihodi na Kosovu 2016 - 2017.....	17
3.1 Glavni prihodi domaćinstava.....	17
3.2 Izvori individualnih prihoda.....	18
3.3 Prihodi po rodnoj strukturi.....	20
4 Životni uslovi i Priuštivost.....	21
4.1 Vlasništvo prema rodnoj strukturi i pod hipotekom.....	21
4.2 Posedovanje soba i opreme/usluga.....	21
4.3 Priuštivot.....	23
5 Zaključci.....	26
6 Prilozi.....	27
6.1 Tabela A1: Godišnja potrošnja domaćinstava na Kosovu 2015-2017 prema lokalitetu i obrazovanju nositelja domaćinstva, € opšte potrošnje.....	27
6.1 Tabela A2: Godišnja potrošnja domaćinstava na Kosovu 2015-2017, prema 5 osnovnim grupama potrošnje, lokalitetu i obrazovanju nositelja domaćinstava, u %.....	28
6.2 Metodologija (rezime).....	29

U V O D

ABD je statističko istraživanje koja se sprovodi za dobivanje podataka o izdacima za potrošnju, sopstvenu potrošnju, prihodima domaćinstava i osnovnim socio-ekonomskim uslovima u kojima domaćinstva žive. Anketa takođe daje podatke o nekim važnim pokazateljima i vezi sa uslovima života (stanovanja, posedovanja dugoročne opreme u porodici, uslovima grejanja, putovanja i / ili godišnjeg odmora), kao i podatke o osnovnim demografskim, ekonomskim i socijalnim karakteristikama porodica.

Podaci prikupljeni putem ABD-a će takođe pružiti informacije o životnom standardu, iznosu i sastavu ukupnih rashoda i potrošnje domaćinstava i njihovim socio-ekonomskim karakteristikama. Jedan od specifičnih ciljeva ABD-a je dobijanje podataka potrebnih za procenu težina (pondera) koja se koriste za izračunavanje indeksa potrošačkih cena. Takođe, ova anketa daje podatke koje će se koristiti kao ulazni (input) za merenje privatne potrošnje u Nacionalnim Računima (NR) porodica, kao i za analizu socijalne pomoći i siromaštva na nivou zemlje u određenom vremenskom periodu.

Podaci su prikupljeni na Kosovu, tokom kalendarske godine 2017, uključujući 2 400 domaćinstva koja su izabrana metodom slučajnosti i u skladu sa standardima Evropske Unije (EU) i najboljom međunarodnom praksom. Stopa odziva je 77%, ako su zamenjena domaćinstva smatrana da nisu dala odgovor.

Ekonomski napredak posljednjih godina bi se definisao kao poboljšanje životnih uslova u odnosu na period neposredno nakon rata. U tim okolnostima, ABD je dobrodošla za merenje životnog standarda, za merenje Bruto Domaćeg Proizvoda (BDP), kao i dobivanje pondera potrošačkih cena.

Uzorak ABD-a se prostire na urbanim i ruralnim područjima na celoj teritoriji Kosova. Obrada i analiza podataka vrši se putem programa ACCESS i STATA. Upitnik je sadržavao demografske podatke o sastavu domaćinstava, uključujući pojedinačne podatke o svakom članu domaćinstva, potrošnju, prihode, rashode, uslove stanovanja i poslovne aktivnosti i aktivnosti u poljoprivredi, pristup osnovnoj infrastrukturi i javnim uslugama, itd.

1 Opšta potrošnja na Kosovu 2015 - 2017

U ovoj publikaciji predstavljeni su makroekonomski podaci iz ABD za godine 2015 – 2017. U pojedinim slučajevima rezultati se razlikuju od Nacionalnih Računa (NR), pošto NR se popunjavaju iz drugih izvora podataka (n.pr.podaci od carine, podaci od uvoza i drugi podaci iz domaće proizvodnje) uz vršenje nekih podešavanja.

Podaci su prikupljeni prema međunarodnim standardima Klasifikacije Individualne Potrošnje Po Nameni (KIPN). Jednim manjim uzorkom rezultate treba smatrati približnim.

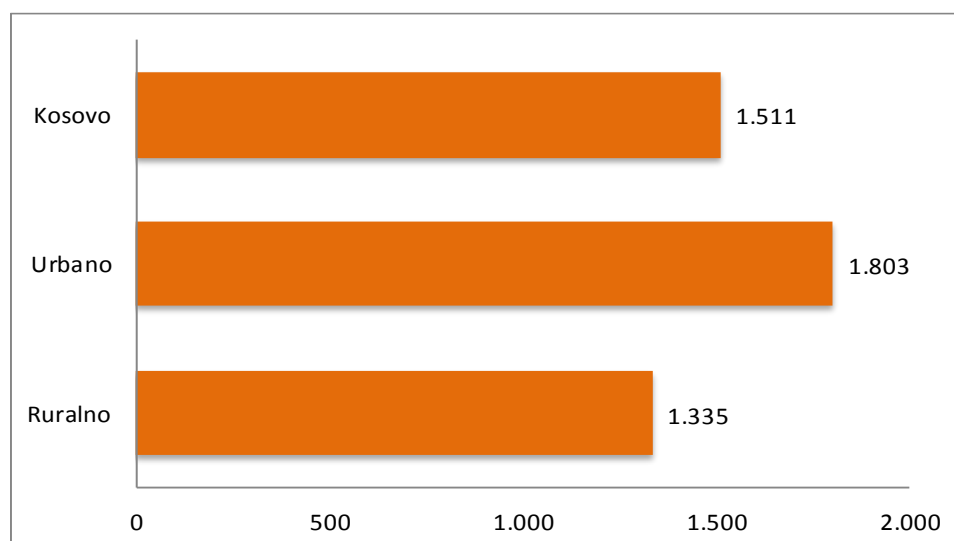
1.1 Trendovi potrošnje

Tabela 1: Opšta potrošnja na Kosovu 2015 - 2017

Godina	Ukupno miliona €	Potrošnja po domaćinstvu €	Potrošnja po stanovniku €
2015	2 461	7 503	1 432
2016	2 321	7 539	1 460
2017	2 340	7 803	1 511

Prema rezultatima ABD - 2017, u odnosu na 2016.godnu imamo rast od 0.8 odsto opšte potrošnje, takođe imamo rast od 3.5 odsto kod potrošnje domaćinstava kao i rast od 3.5 odsto kod potrošnje po glavi stanovnika.

Grafikon 1: Potrošnja po glavi stanovnika za 2017.godinu, €

1.2 Raspodela potrošnje po grupama potrošnje

Najveći deo budžeta domaćinstava u 2017. godini je potrošen za hranu i stanovanje, 40 odsto za hranu i 29 odsto za stanovanje od ukupne potrošnje. Slede troškovi za prevoz i odeću-obuću po 5 odsto, za alkohol-duvan i nameštaj po 4 odsto. Hrana iz sopstvene proizvodnje u ukupnoj potrošnji zabeležio je blagi kontinuirani pad od 2015.godine i u 2017.godini hrana iz sopstvene proizvodnje je 5 odsto (Detaljnije je prikazano u Tabeli 2).

Tabela 2: Raspodela potrošnje na Kosovu pema grupama potrošnje

Potrošnja	2015	2016	2017
Hrana i bezalkoholna pića	43	42	40
Alkohol i duvan	4	4	4
Odeća i obuća	4	5	5
Stanovanje	30	29	29
Nameštaj	3	4	4
Zdravstvo	3	3	3
Transport	4	4	5
Komunikacije	3	3	3
Rekreacija	1	1	1
Vaspitanje	1	0	0
Hoteli i restorani	2	2	3
Drugo	2	3	3
Samo-proizvedena hrana iz domaćinstva	7	6	5

U hrani na Kosovu dominira meso, mleko, sir, jaja, hleb i žitarice koje sačinjavaju više od polovine potrošnje hrane (u vrednosti). Potom slede povrće i bezalkoholna pića.

Tabela 3: Raspodela potrošnje hrane na Kosovu 2015-2017 u %

Potrošnja	2015	2016	2017
Hleb i žitarice	17	17	16
Meso	20	21	20
Riba	1	1	2
Mleko, sir, jaja	18	18	18
Ulje i mast	3	3	3
Voće	8	8	8
Povrće	12	12	12
Šećer i slatkiši	6	6	6
Ostali prehrambeni proizvodi	5	5	5
Bezalkoholna pića	10	9	10
Ukupno	100	100	100

2 Potrošnja domaćinstava na Kosovu 2015–2017

Poznato je da je potrošnja važan deo života stanovništva, tako da nivo potrošnje i njene razmere su bitne za socijalno zbrinjavanje, dok su bogatstvo i siromaštvo vezani za druge životne aspekte. Podaci za potrošnju uzimaju se od domaćinstava, dok prihodi se dobijaju od pojedinaca. Alkohol i duvan, odeća i obuća, rekreacija i neke druge stvari mogu se konzumirati individualno, ali većina, kao što su hrana, smeštaj i pomagala koriste se zajednički od članova domaćinstva.

Potrošnja se klasifikuje prema Standardu KIPN (Klasifikacija Individualne Potrošnje po Nameni) koja je usklađena sa Nacionalnim Računima i Indeksom Potrošačkih Cena (IPC). Izuzev pojedinih ispravki, isti standardi su primenjeni niz godina, radi njene lakše uporedivosti tokom vremena.

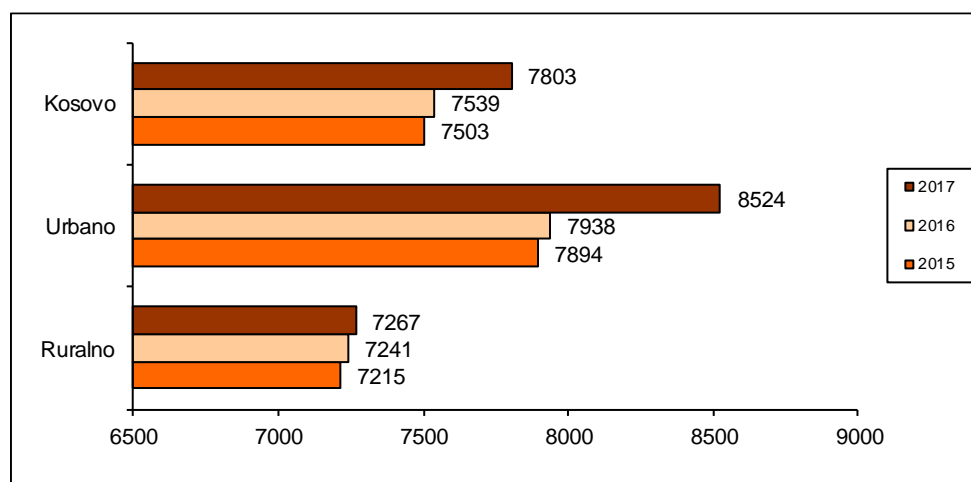
Većina potrošnje bazira se na kupljenim robama i isplaćenim uslugama tokom referentnog perioda, a mali deo na dobra iz sopstvene proizvodnje. Referentni period je 2 sedmice za prehrambenu robu (na osnovu dnevnih beleški), 3 poslednja meseca za neprehrambenu robu i poslednjih 12 meseci za dugotrajne robe.

U ovom dokumentu mi ćemo se usredsrediti na nivo potrošnje za razne potrošačke grupe (hrana, odeća i obuća, stanovanje itd.) i njihovom učešću u opštoj potrošnji. Domaćinstva sa visokom obrazovanjem i urbana domaćinstva mogu se videti kao pokazatelji za budući razvoj potrošnje, pošto sve više i više ljudi su obrazovaniji i Kosovo se više urbanizuje.

Brojke u tekstu su zaokružene da bi pokazale da jedan uzorak ankete može dati samo približne vrednosti.

Potrošnja po domaćinstvu tokom 2017.godine na Kosovu bila je 7.803 €, odakle se primećuje da je bilo rasta od 3.5 odsto u poređenju sa 2016. godinom. Rasta je bilo i u urbanim naseljima od 7.4 odsto i u ruralnim naseljima od 0.4 odsto.

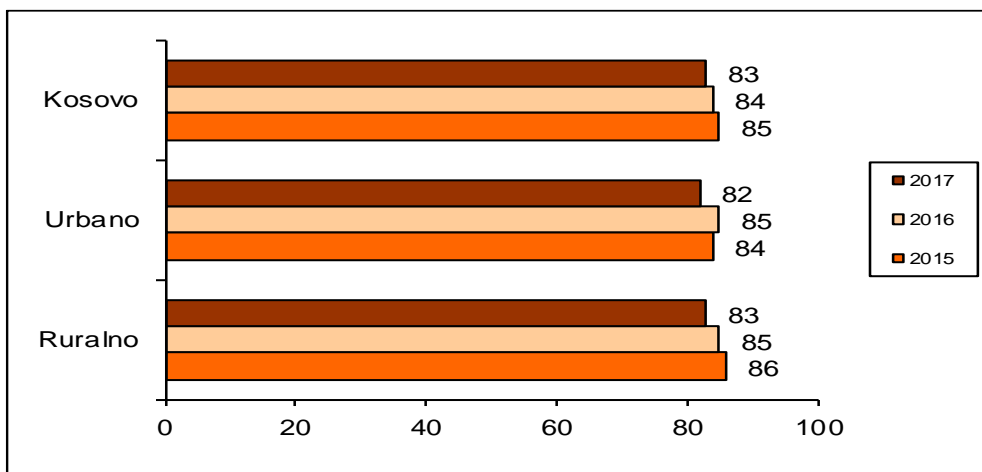
Grafikon 2: Opšta godišnja potrošnja domaćinstava po lokalitetu 2015-2017

2.1 Glavna potrošnja (pet najvećih grupa)

Kao što se vidi iz Grafikona 3, pet osnovnih kategorija najveće potrošnje (hrana, stanovanje, transport, odeća i obuća, alkohol i duvan) predstavljaju 83 odsto opšte potrošnje. Sedam ostalih grupa potrošnje dele 17 odsto potrošnje.

Grafikon 3: Pet osnovnih kategorija potrošnje domaćinstava po lokalitetu, ukupni procenat, 2015 – 2017

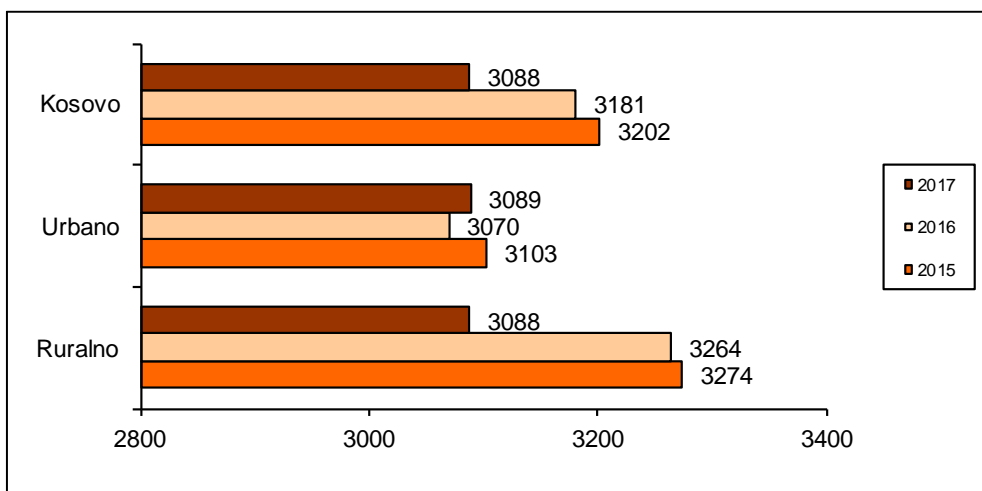

2.2 Hrana i bezalkoholna pića

Najveći deo budžeta domaćinstava ide na hranu i bezalkoholna pića, i izračunato je da iznosi 3.089 € za 2017. godinu ili 40 odsto opšte potrošnje.

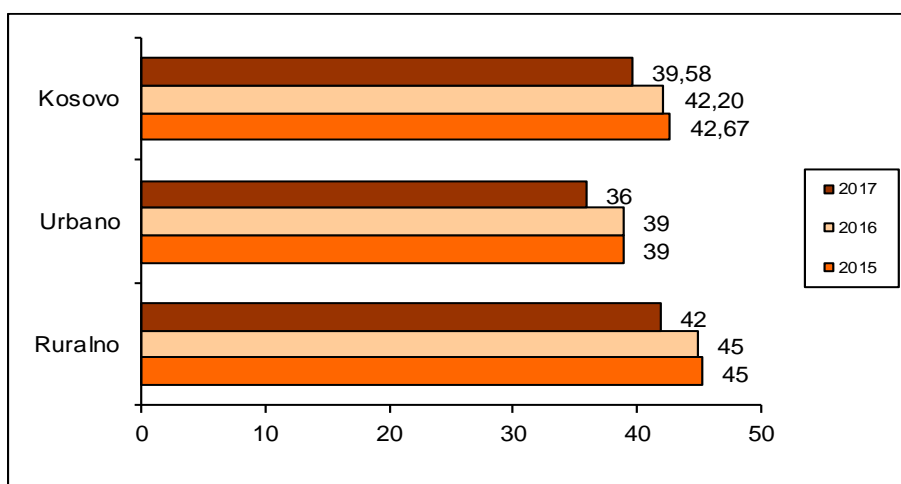
Troškovi za hranu i bezalkoholna pića u domaćinstvima zabeležili su pad od 3 odsto u odnosu na 2016. godinu.

Grafikon 4: Godišnja potrošnja hrane i bezalkoholnih pića u domaćinstvima po lokalitetu 2015- 2017 u €

Podaci prikazani u Grafikonu 5, pokazuju da hrana i bezalkoholna pića čine glavnu komponentu potrošnje od 40 odsto. U 2017. godini učešće hrane i bezalkoholnih pića u ukupnoj potrošnji u odnosu na 2016. godinu zabeležio je pad kako u totalu tako i u urbanim i ruralnim naseljima.

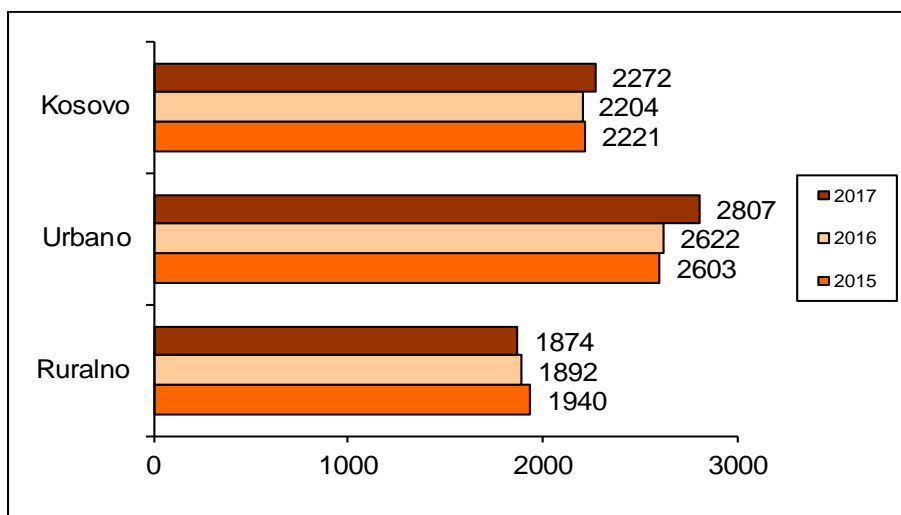
Grafikon 5: Učešće hrane i bezalkoholnih pića u opštoj potrošnji po lokalitetu, 2015 - 2017 u %

2.2 Stanovanje

Stanovanje čini drugi značajniji deo budžeta domaćinstava sa 2.272 € ili 29 odsto budžeta domaćinstava u 2017.godini. Beležen je rast troškova ukupnog stanovanja za 3 odsto kao i u urbanim naseljima za 7 odsto, dok je u ruralnim naseljima bio pad od 1 odsto, u poređenju sa 2016.godinom. Najveći deo stanovanja je "procenjena kirija". Jedan mali broj domaćinstava plaća kiriju. Hrana i bezalkoholna pića i stanovanje zajedno čine oko tri četvrtine ili 69 odsto budžeta domaćinstava.

Grafikon 6: Troškovi stanovanja domaćinstava po lokalitetu 2015-2017 u €

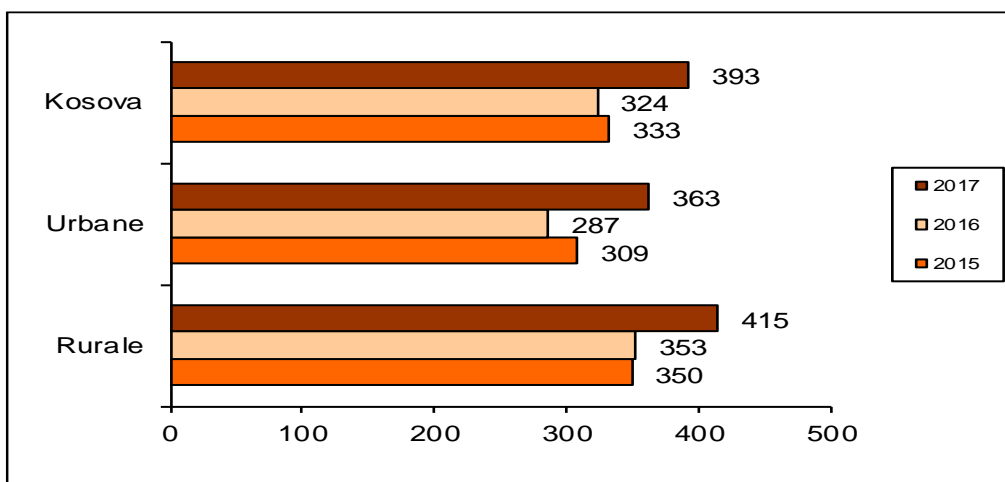

2.4 Transport

Transport je u 2017. godini zabeležio rast u svim grupama u poređenju sa 2016. godinom, oko 21 odsto ukupno, oko 26 odsto u urbanim naseljima, i u ruralnim naseljima 18 odsto.

Deo budžeta odvojen za transport u 2017. godini bio je 4 odsto za urbana domaćinstva i 6 odsto za ruralna domaćinstva.

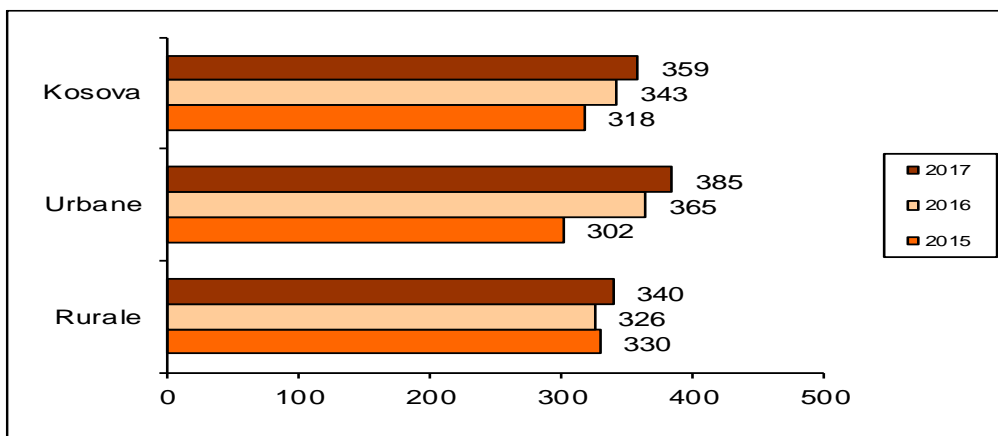
Grafikon 7: Troškovi transporta domaćinstava po lokalitetu 2015-2017 u €

2.5 Odeća i obuća

U 2017. godini jedno domaćinstvo je prosečno trošila 359 € za odeću i obuću ili 5 odsto budžeta u okviru ukupnog budžeta. Ukupno, tokom godina 2015-2017. primećen je kontinuiran rast troškova odeće i obuće. U 2017. godini u poređenju sa 2016. godinom, u urbanim naseljima zabeležen je rast od 5 odsto, dok je u ruralnim naseljima zabeležen rast od oko 4 odsto.

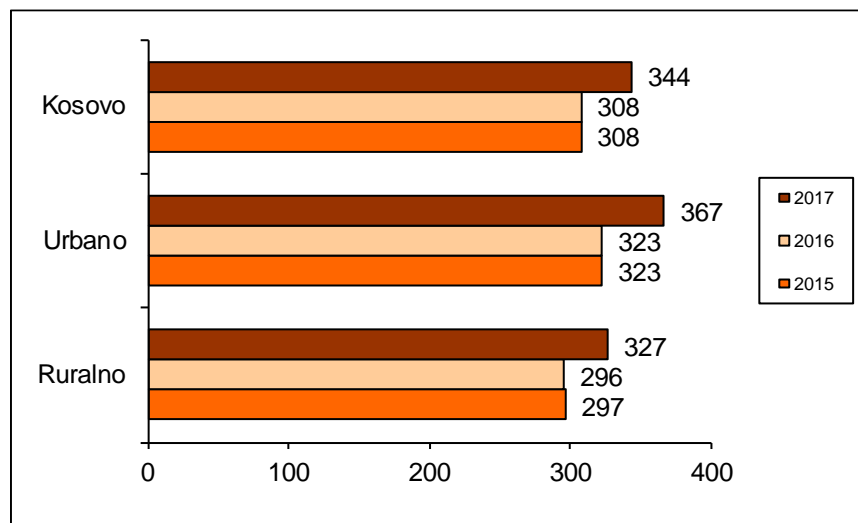
Grafikon 8: Troškovi za odeću i obuću domaćinstava po lokalitetu 2015-2017 u €

2.6 Alkohol i duvan

U ukupnom budžetu domaćinstva u 2017. godini alkohol i duvan učestvuju sa 4 odsto, ili 344 € godišnje. Alkohol i duvan u 2017.godini su zabeležili rast u svim grupama u odnosu na 2016. godinu, ukupno 12%, oko 13% u urbanim naseljima i 10% u ruralnim naseljima.

Grafikon 9: Potrošnja alkohola i duvana domaćinstava po lokalitetu 2015-2017, u €

Kod pušača u 2017. godini primećen je mali rast konzumiranja duvana kod žena.

Procenat pušača koji konzumiraju 11 do 20 cigareta je malo promenjen tokom 2016-2017 kod žena i ukupno.

Tabela 4: Procenat pušača u stanovništvu u 2016-2017.godini po polu i dnevnog konzumiranja cigareta, % stanovništva starosti 16 godina i više

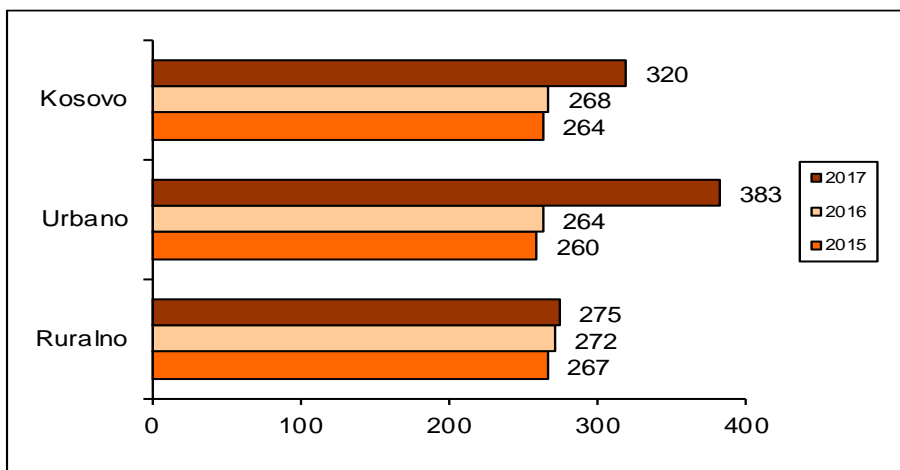
Broj cigareta	Muškarci (%)		Žene (%)		Ukupno (%)	
	2016	2017	2015	2017	2016	2017
1 do 10	2	2	2	2	2	2
11 do 20	19	19	5	6	12	13
21+	3	3	0	0	2	1
Procenat pušača	24	24	7	8	16	16

2.7 Nameštaj

Tokom godina 2015-2016. primećen je lagan rast troškova za nameštaj u svim grupama, dok u 2017. godini povećanje ovih troškova je evidentno, ukupno 19%, a u urbanim naseljima 45%.

U 2017. godini domaćinstvo je za nameštaj trošila prosečno oko 320 € godišnje .

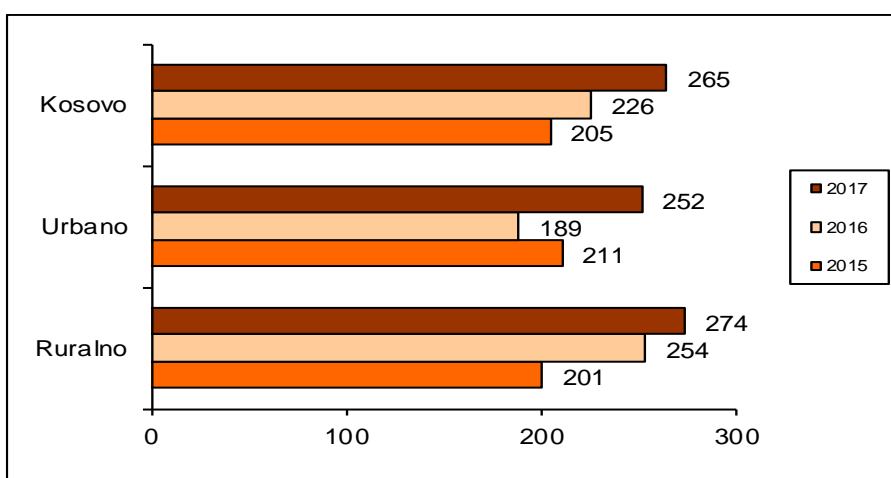
Grafikon 10: Nameštaj po lokalitetu, 2015-2017 u €

2.8 Zdravstvo

Troškovi za zdravstvo u 2017. godini u poređenju sa 2016.godinom imali su primetan rast u urbanim naseljima,33 odsto, dok ukupno i u ruralnim naseljima primećen je konstantan rast tokom godina 2015-2017.

Grafikon 11: Troškovi domaćinstava za zdravstvo po lokalitetu 2015-2017, u €

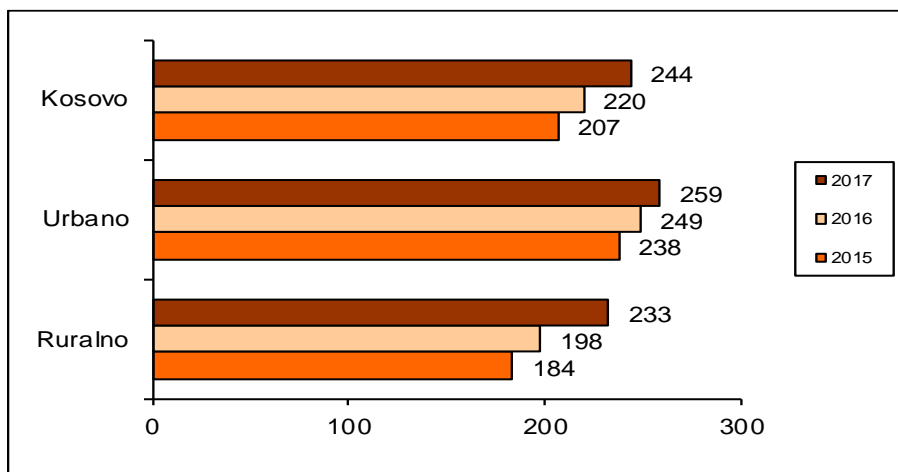

2.9 Komunikacija

Troškovi komunikacija u 2017. godini bili su 244 € i učestvovali su u raspodeli ukupnog budžeta domaćinstava sa 3 odsto.

Tokom 2015-2017.godine u svim grupama primećem je rast ovih troškova.

Grafikon 12: Troškovi domaćinstava za komunikacije po lokalitetu 2015-2017, u €

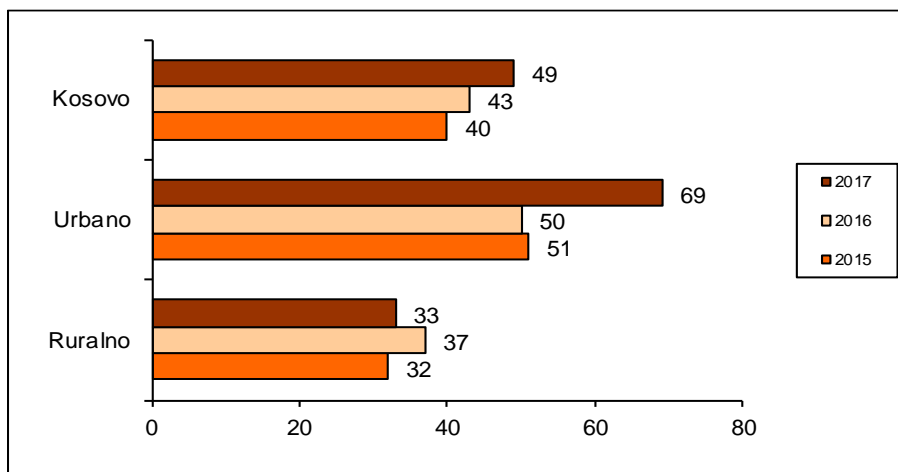

2.10 Rekreacija

Nivo troškova za rekreaciju u domaćinstvima na nivou Kosova, tokom 2017. godine beležio je rast ukupno 14 odsto i u urbanim naseljima 38 odsto. U ruralnim naseljima je zabeležen pad ovih troškova za 11 odsto.

Deo budžeta odvojen od ukupnog budžeta domaćinstava za rekreaciju u 2017. godini bio je 49 €.

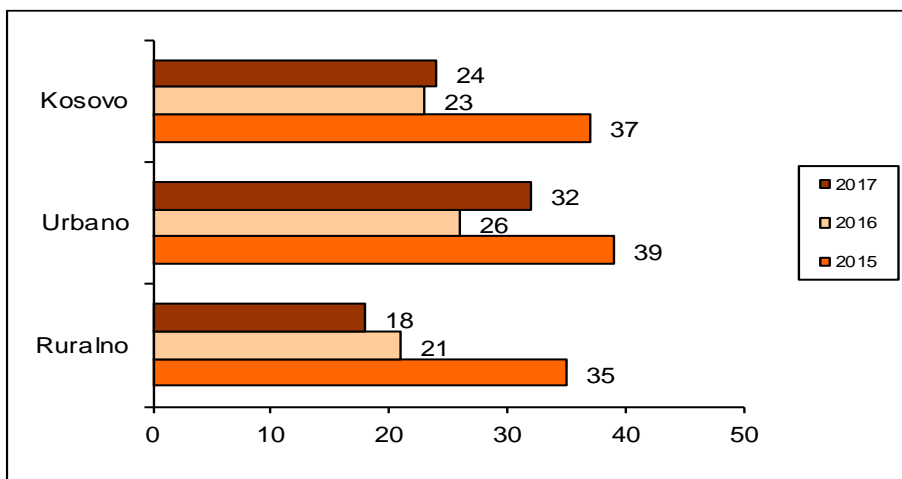
Grafikon 13: Troškovi za rekreaciju po lokalitetu 2015-2017, u €

2.11 Obrazovanje

Nakon pada potrošnje za obrazovanje u 2016. godini u svim grupama, u 2017. godini primećen je porast ukupno od 4 odsto i u urbanim naseljima od 23 odsto. U ruralnim naseljima nastavlja da opada pa u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu iznosi 14 odsto.

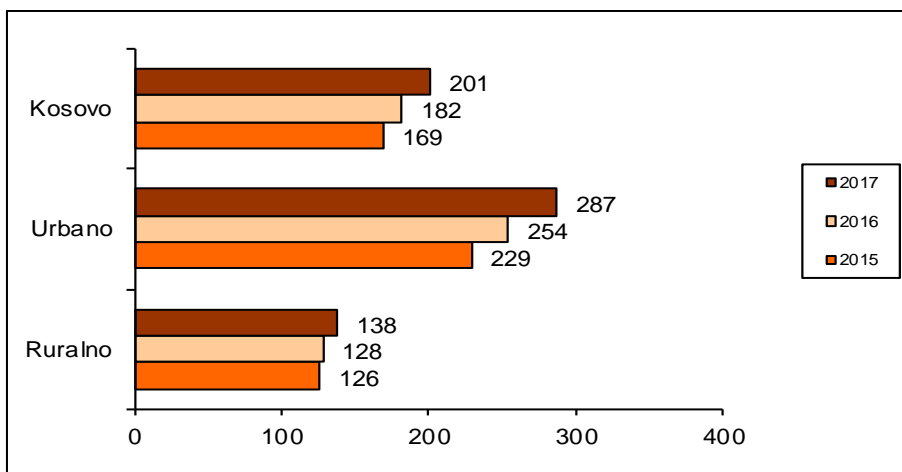
Grafikon 14: Troškovi za obrazovanje domaćinstava po lokalitetu 2015-2017, u €

2.12 Hoteli i restorani

Tokom godina 2015-2017 primećeno je kontinuirano povećanje troškova hotela i restorana. U 2017. godini u poređenju sa 2016.godinom, troškovi za hotele i restorane su beležili rast u svim grupama, u ukupno od 10 odsto, u urbanim naseljima od 13 odsto i u ruralnim naseljima od 8 odsto.

Grafikon 15: Troškovi domaćinstava za hotele dhe restorane po lokalitetu 2015-2017, u €

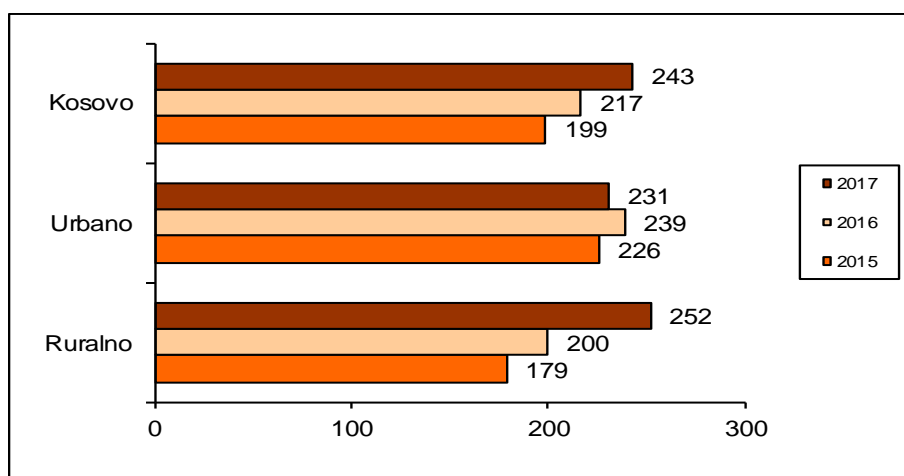

2.13 Ostala roba i usluga

Ova grupa je kombinacija troškova frizerskih roba i usluga, roba za ličnu upotrebu, troškova osiguranja i ostalih finansijskih troškova.

U 2017.godini u poređenju sa 2016.godinom beležen je rast ovih troškova ukupno oko 12 odsto i u urbanim naseljima 26 odsto. U ruralnim naseljima beležen je blagi pad od 3 odsto.

**Grafikon 16: Ostali troškovi domaćinstava po lokalitetu
2015-2017, u €**

3 Privatni prihodi na Kosovu 2016 - 2017

3.1 Glavni prihodi domaćinstava

U 2017. godini, plate u privatnom i javnom sektoru su bile najvažni izvor prihoda na Kosovu, za oko 50 odsto domaćinstava.

Drugi važni izvori za domaćinstvo su biznisi i penzije domaćinstava. Novac poslat iz inostranstva (doznake) su jako važne za domaćinstva na Kosovu gde je za 8 odsto domaćinstava novac poslat iz inostranstva njihov glavni prihod.

Većina domaćinstava imaju mešovite izvore prihoda, stoga sadašnji prihodi daju jedan različit prikaz.

Tabela 5: Glavni izvor prihoda domaćinstava na Kosovu,% domaćinstava

Izvor prihoda	2016	2017
Plate i uplate u javnom sektoru	25	23
Plate i uplate u javnom sektoru	26	29
Poljoprivreda	5	3
Dohoci od dnevnica ¹	7	6
Ostale poslovne delatnosti domaćinstva	11	13
Penzije	11	12
Novac poslat iz inostranstva	8	8
Novac poslat sa Kosova	1	1
Socijalna pomoć - I Kategorija	3	3
Socijalna pomoć - II Kategorija	1	1
Primanja od vlasništva	0	0
Penzije porodica palih boraca	1	1
Drugo ²	1	1
Ukupno u %	100	100

¹ Prihodi od privremenih aktivnosti.

² Drugo – Izvor prihoda nije naveden u gornjim kategorijama.

3.2 Izvori individualnih prihoda

Glavni izvor prihoda su dohoci od redovnog zaposlenja koji čine više od polovine ukupnih prihoda.

Drugi izvor su neto prihodi od poslovnih delatnosti koje čine 15 odsto od ukupnih prihoda. Oko 5 odsto je stečeno od privremenog rada.

Drugi značajan izvor je gotov novac poslat iz inostranstva (doznake) od članova domaćinstva 2 odsto sa dodatkom od 6 odsto od ostalih iz inostranstva. Penzije sa Kosova čine 10 odsto i penzije iz inostranstva 3 odsto.

Plate od redovnog zaposlenja su značajnija za žene nego za muškarce, ali prihodi iz vlastitog biznisa su značajniji za muškarce (sa 19 odsto) nego za žene (5 odsto).

Penzije sa Kosova za žene sa 16 odsto u odnosu na samo 8 odsto za muškarce predstavljaju drugi značajniji izvor za žene. Treći značajniji izvor za žene je novac poslat iz inostranstva sa 10 odsto u odnosu na 7 odsto za muškarce.

Tabela 6: Izvori individualnih prihoda na Kosovu, 2017.godine (%)

Izvor prihoda	Muško	Žensko	Ukupno
Neto plate i uplate stečene na Kosovu u javnom sektoru	25	38	29
Neto plate i uplate stečene na Kosovu u privatnom sektoru	26	23	26
Plate u naturi	0	0	0
Dohoci od dnevnica	6	1	5
Kirija, dividenda, kamat (iz štednje u banci)	1	1	1
beneficije za socijalno zbrinjavanje	1	2	1
Penzije sa Kosova	8	16	10
Penzije izvan Kosova	4	3	3
Neto dohoci iz sopstvenog biznisa na Kosovu	19	5	15
Gotov novac poslat iz inostranstva od sadašnjih/prisutnih članova (plate, transferi itd)	2	2	2
Gotov novac poslat iz inostranstva od drugih lica	5	8	6
Prihodi od poljoprivrede	2	1	1
Drugo	1	1	1
Ukupno u %	100	100	100
Ukupno u milione €	1.451	457	1.908

Obrazovanje direktno utiče na izvore prihoda. Veći nivo obrazovanja vodi ka većim dohocima u redovnom zaposlenju. Lica sa osnovnom školom ili sa manje od osnovne škole u velikoj meri prinuđeni su da žive od penzija i podrške iz inostranstva (doznake).

Tabela 7: Izvori prihoda prema najvišem nivou obrazovanja, 2017 godina (%)

Izvori prihoda	Osnovno obrazovanje	Srednje obrazovanje	Univerzitet ili više
Plate i uplate stečene na Kosovu u javnom sektoru	6	23	54
Plate i uplate stečene na Kosovu u privatnom sektoru	19	31	23
Plate u naturi	0	0	0
Dohoci od dnevnica	10	5	0
Kirija,dividenta, kamat (iz štednje u banci)	1	1	1
Beneficije za socijalno zbrinjavanje	4	1	0
Penzije sa Kosova	24	7	4
Penzije izvan Kosova	9	2	1
Neto dohoci iz sopstvenog biznisa na Kosovu	9	20	14
Gotov novac poslat iz inostranstva od sadašnjih/prisutnih članova (plate,transferi itd)	3	2	1
Gotov novac poslat iz inostranstva od drugih lica	11	5	2
Prihodi od poljoprivrede	3	2	0
Drugo	1	1	0
Ukupno u %	100	100	100

3.3 Prihodi po rodnoj strukturi

Što se tiče 12 mesečnog zaposlenja, muškarci i žene imaju jednake prihode kao individualni prosek, ali po nivou obrazovanja žene imaju manje prihode od muškaraca, pogotovu je primetno kod žena sa osnovnom i srednjem obrazovanjem. Objašnjenje za to može biti različit obim poslova nego nepravedne plate.

Tabela 8: Prosečni dohoci u 2017. godini prema polu za osobe sa 12 mesečnom zaposlenošću, u €

Prihodi	Godišnja prosečna plata muškaraca sa 12 mesečnom zaposlenošću	Godišnja prosečna plata žena sa 12 mesečnom zaposlenošću	Procenat zaposlenih sa 12 mesečnom zaposlenošću
Plate za 12 mesečno zaposlenje	4.586 €	4.349 €	51%
Zaposleni sa osnovnom obrazovanjem	3.489 €	2.750 €	54%
Zaposleni sa srednjem obrazovanjem	4.233 €	3.723 €	52%
Osobe sa višim/visokom obrazovanjem	5.975 €	5.363 €	51%

4 Životni uslovi i Priuštivost

4.1 Vlasništvo prema rodnoj strukturi i pod hipotekom

Tabela 9: Vlasništvo u 2015-2017. godini prema polu, u %

Vlasnik kuće (stana)	2015	2016	2017
Muško	95	89	88
Žensko	5	11	12

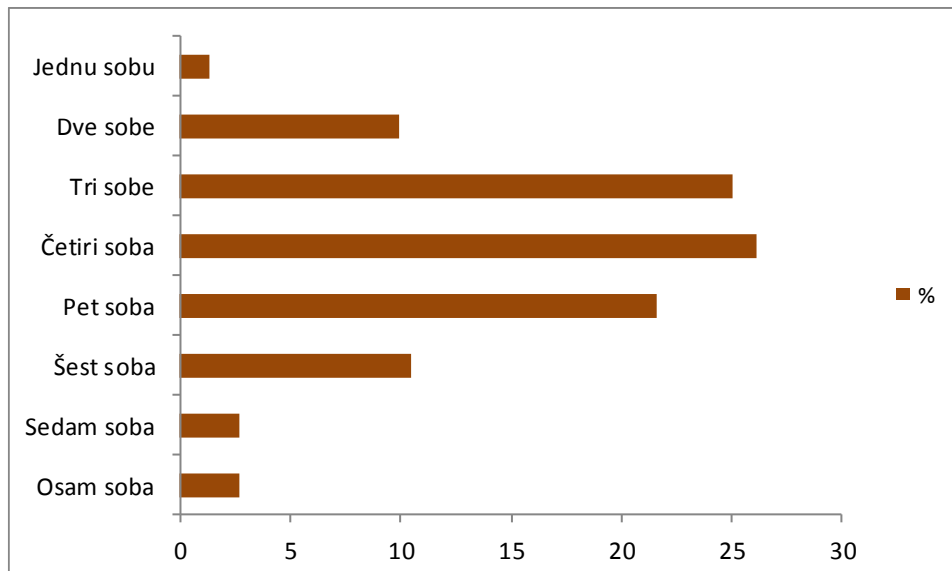
Prema podacima iz tabele 9 i dalje je primetna tradicija da muškarac bude vlasnik kuće ili stana, iako se primećuje lagana promena u 2017. godini.

Tabela 10: Kuće/stanovi pod hipotekom u 2015-2017. godini u %

Kuća/stan pod hipotekom	2015	2016	2017
Ne pod hipotekom	99	98	97
Pod hipotekom	1	2	3

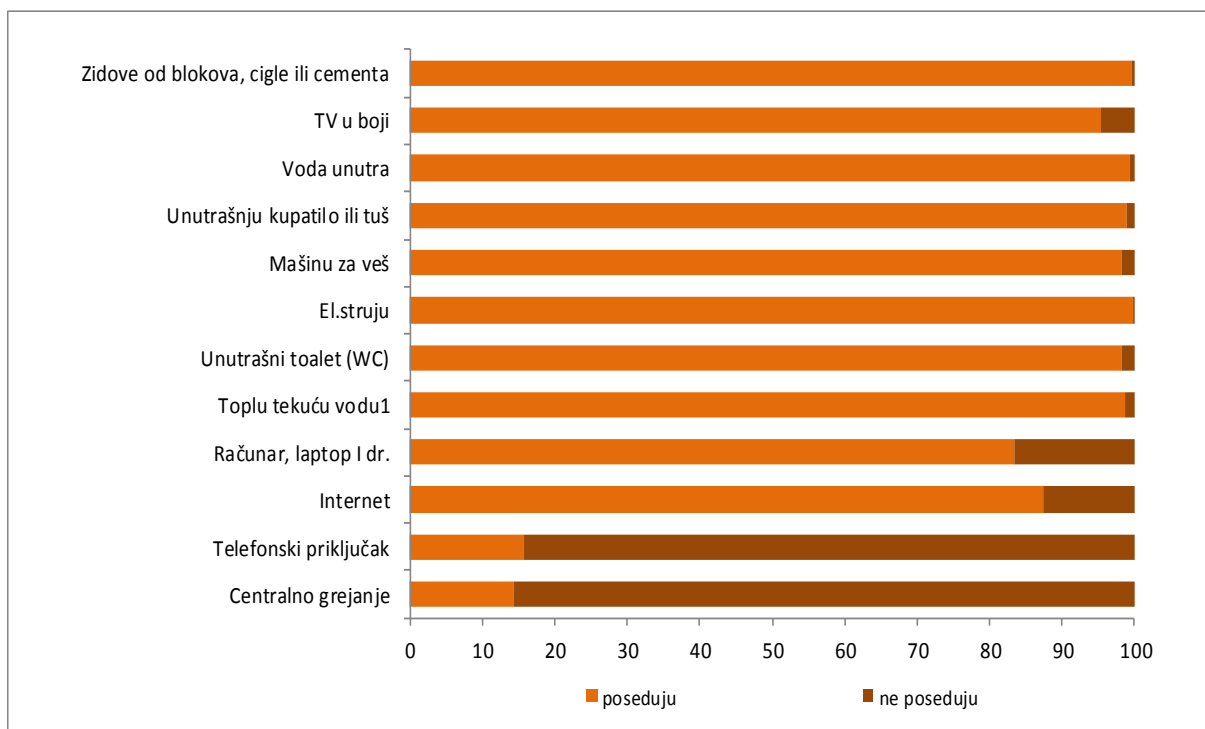
4.2 Posedovanje soba i opreme/usluga

Grafikon17: Posedovanje soba u domaćinstvu u 2017, u %

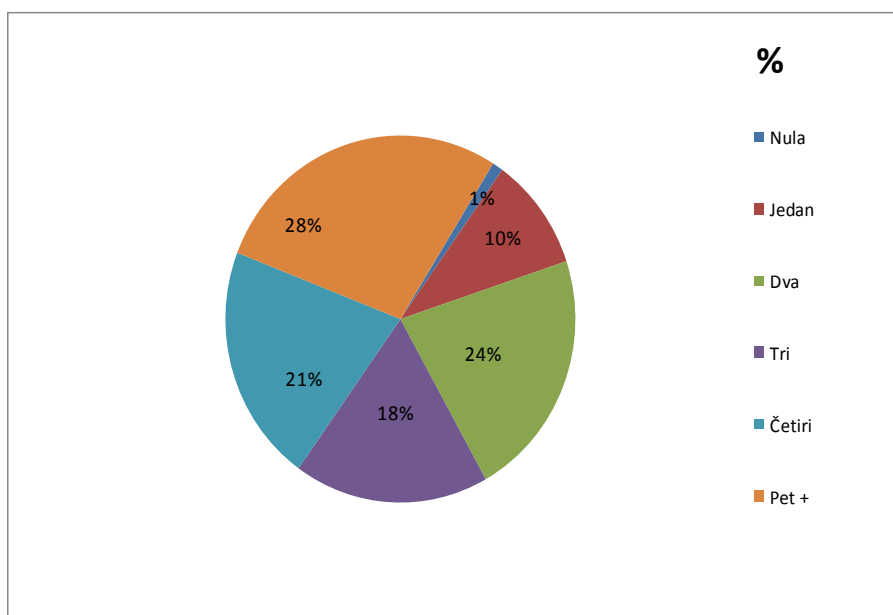
Poznato je da domaćinstva u većini slučajeva praktikuju da kuhinju koriste kao jednu od soba zbog loših uslova (standarda).

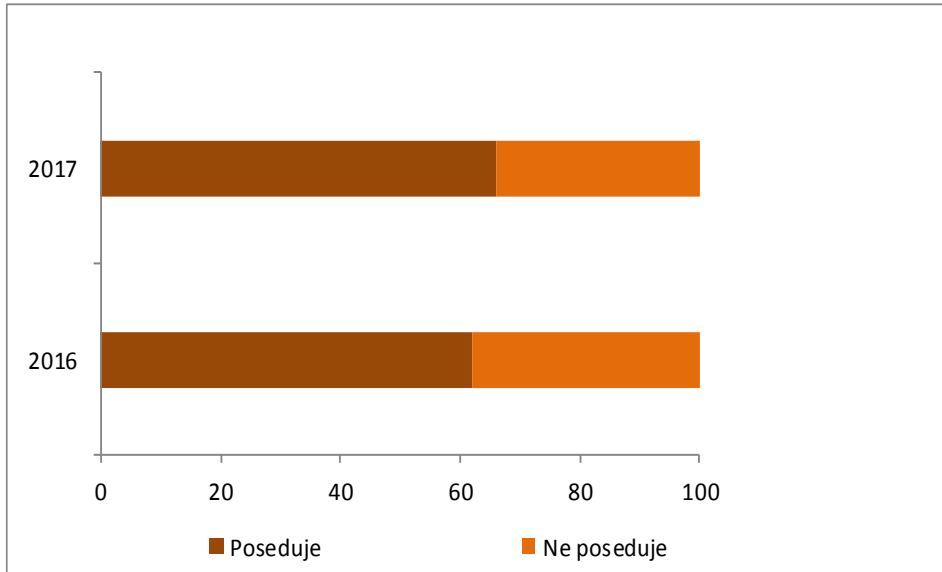
Grafikon 18: Posedovanje opreme/usluga za stanovanje u domaćinstvima u 2017. godini, u %

¹ Toplu tekuću vodu iz grejača (bojlera)

Grafikon 19: Posedovanje mobilnih telefona u domaćinstvima u 2017. godini, u %

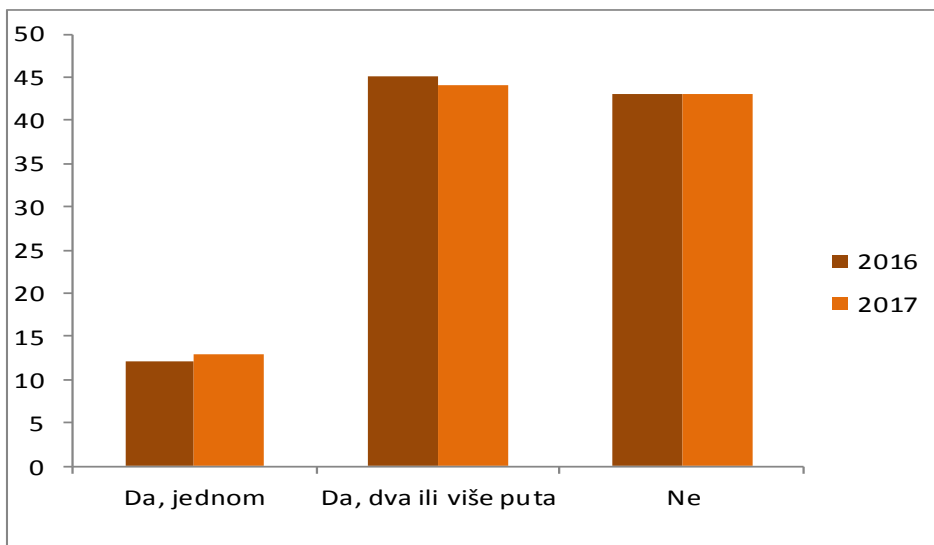
Grafikon 20: Posedovanje automobila u domaćinstvima u 2016-2017.godini u %

4.3. Priuštitot

Domaćinstva često nisu u mogućnosti da na vreme izvrše uplate za npr. kiriju, kredite, poreze, račune za troškove komunalija, redovnog održavanja i dr.

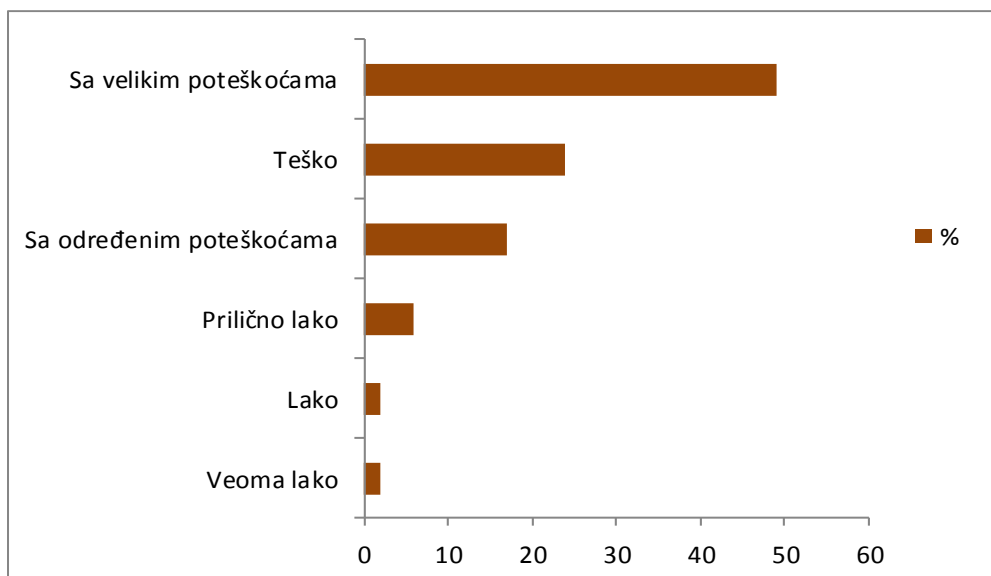
Kod domaćinstva koja jedan put nisu bila u mogućnosti da priušte uplate primećeno je povećanje za oko 8 odsto u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu.

Tokom 2016. godine, 45 odsto domaćinstava dva ili više puta nisu bili u mogućnosti da priušte uplate, dok je u 2017. primećen blagi pad od oko 2 odsto.

Grafikon 21: Nepriuštitost plaćanja domaćinstva u 2016 i 2017, u %

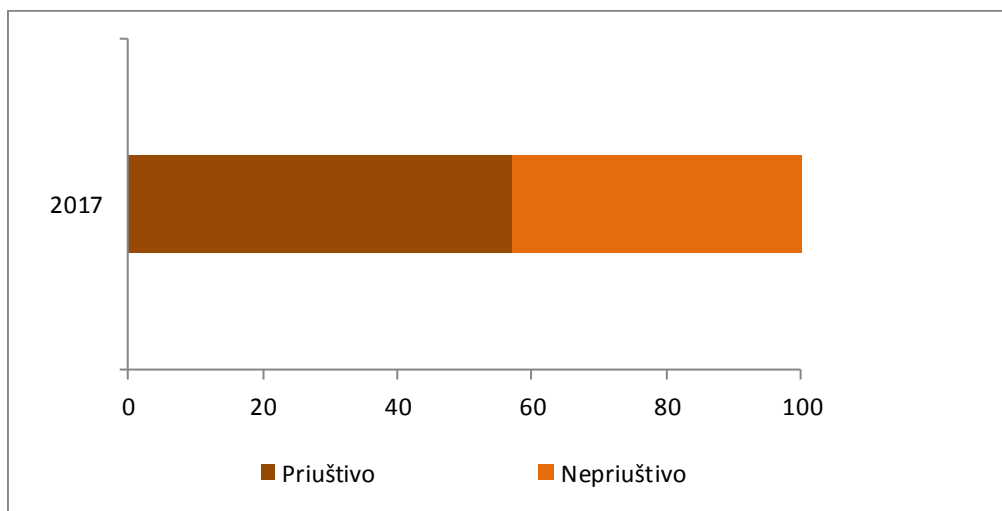
Oko polovine domaćinstava na Kosovu se izjasnila da tokom 2017. godine nisu bili u mogućnosti da podnesu jedan iznenadni trošak od 500 € iz sopstvenih izvora.

Grafikon 22: Priuštivost iznenadnog troška od 500 €, 2017 u %

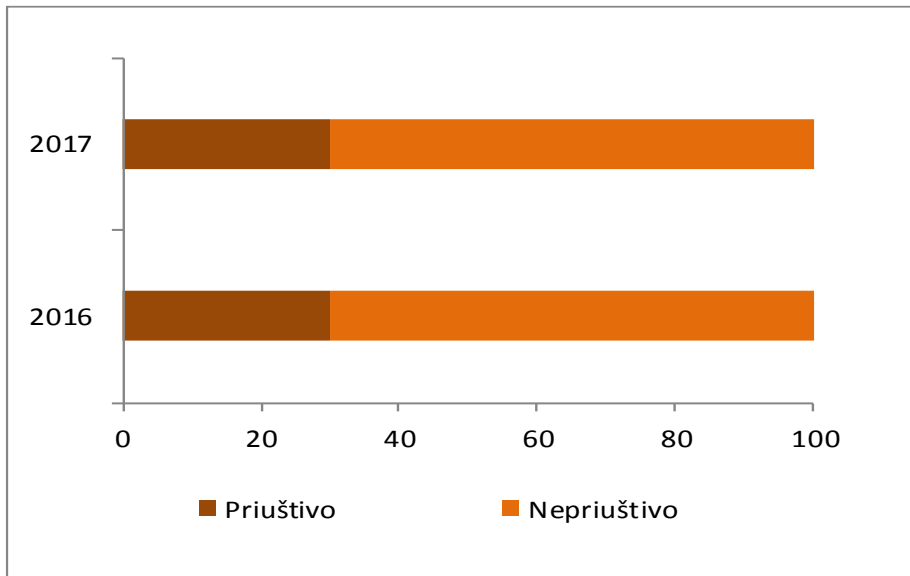

Tokom 2017. godine, 43 odsto domaćinstava nije moglo da održava kuću/stan zagrijanom na adekvatan način.

Grafikon 23: Priuštivost adekvatnog grejanja kuće/stana tokom zime u 2017 godini, u %

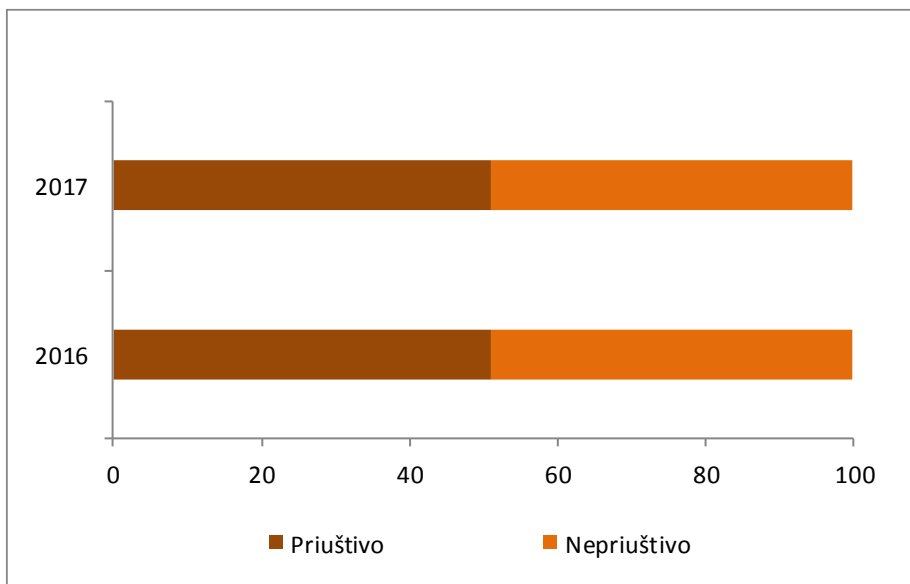

Grafikon 24: Priuštivost godišnjeg jednosedmičnog odmora van kuće 2016-2017 u %

U 2017. kao i u 2016. godini, 70 odsto domaćinstava nisu bila u mogućnosti da priušte jednosedmični godišnji odmor.

Grafikon 25: Priuštivost mesnog, pilećeg, ribljeg obroka (ili vegetarijanske hrane), 2016-2017 u %

Skoro polovina domaćinstava na Kosovu u 2017. godini nisu bila u mogućnosti da priušte svaki drugi dan obrok sa mesom, piletinom, ribom ili vegetarijanskom hranom.

5 Zaključci

Preko ABD, ASK tačnije OSS se potrudila da popuni vakum nedostatka informacija u oblasti životnog standarda domaćinstava i Anketa o Budžetu Domaćinstava je dobrodošla za pružanje tih podataka. Glavni cilj ovog izveštaja je da se proceni potrošnja domaćinstava, dohodak i životni uslovi na nivou države za 2017.godinu. Ovaj izveštaj predstavlja podatke za godine 2015-2017.

Analize ABD 2017 pokazuju da je na Kosovu zabeležen rast kod ukupne potrošnje od 0.8 odsto, kod potrošnje po domaćinstvu rast od 3.5 odsto, kao i rast od 3.5 odsto kod potrošnje po glavi stanovnika (Tabela 1). Domaćinstva na Kosovu su najveći deo njihovog budžeta potrošili na hranu, stanovanje, transport, odeću i obuću i alkohol i duvan (Tabela 2). Kod raspodele unosa hrane u potrošnji u 2017. godine dominira potrošnja mesa, mleka, sir i jaja, hleba i žitarica, i povrće. (Tabela 3).

U potrošnji Kosovske porodice je važna sopstvena potrošnja od 5 odsto.

Kod urbanih domaćinstava dominira potrošnja za: hranu, stanovanje, odeću i obuću, nameštaj i alkohol i duvan, dok u ruralnim domaćinstvima dominira potrošnja: hrane, stanovanja, transporta, odeće i obuće, alkohola i duvana (Tabela A1).

Domaćinstva u kojima domaćin ima visoko obrazovanje u poređenju s onima u kojima domaćin ima srednjoškolsko obrazovanje, osnovno obrazovanje ili manje, u svim grupama izdvajaju više budžeta (Tabela A1).

Deo ovog izveštaja su glavni izvor prihoda domaćinstava i individualni prihodi (Poglavlje 3). Prema rezultatima ABD-a 2017 najvažniji izvori prihoda domaćinstava su plate iz privatnog i javnog sektora, zatim prihodi od: sopstvenog biznisa i penzija kao i doznake iz inostranstva (Tabela 5).

Kao što se vidi iz Tabele 6. Izvori individualnih prihoda, najveći deo prihoda čine plate redovno zaposlenih što predstavlja više od polovine ukupnog prihoda, dok drugi izvor po važnosti su prihodi od sopstvenog biznisa. Takođe je važna uloga prihoda od penzija i doznaka iz inostranstva.

Kod individualnih prihoda primećeno je da za osobe sa visokom stručnom spremom glavni izvor bio je redovno zaposlenje, dok oni sa osnovnom školom ili manje, bili orjentisani na penzije i doznake, primanja iz privatnog sektora, dnevnice i vlastiti biznis (Tabela 7).

Na osnovu podataka o uslovima života (Poglavlje 4) u 2017. godini domaćinstva u proseku poseduju 4 sobe u upotrebi (Grafikon 17). Samo 14 odsto domaćinstava poseduje sistem centralnog grejanja. Telefonski priključak poseduju 16 odsto domaćinstava, dok priključak na internet ima 87 odsto i kompjuter/laptop poseduju njih 83 odsto. (Grafikon 18).

44 odsto domaćinstava, dva ili više puta tokom godine nisu bili u mogućnosti da izvrše na vreme uplate, 49 odsto domaćinstava sa velikim poteškoćama su podneli iz svojih vlastitih izvora jedan iznenadni trošak u vrednosti od 500 €.

6 Prilozi

6.1 Tabela A1: Godišnja potrošnja domaćinstava na Kosovu 2015-2017 prema lokalitetu i obrazovanju nositelja domaćinstva, € opšte potrošnje

Godine	Hrana	Alkohol i duvan	Odeća i obuća	Stanovanje	Nameštaj	Zdravstvo	Transport	Komunikacije	Rekreacija	Obrazovanje	Hoteli i restani	Drugo	Ukupno
Kosovo													
2015	3 202	308	318	2 221	264	205	333	207	40	37	169	199	7 503
2016	3 181	308	343	2 204	268	226	324	220	43	23	182	217	7 539
2017	3 088	344	359	2 272	320	265	393	244	49	24	201	243	7 803
Urbano													
2015	3 103	323	302	2 603	260	211	309	238	51	39	229	226	7 894
2016	3 070	323	365	2 622	264	189	287	249	50	26	254	239	7 938
2017	3 089	367	385	2 807	383	252	363	259	69	32	287	231	8 524
Ruralno													
2015	3 274	297	330	1 940	267	201	350	184	32	35	126	179	7 215
2016	3 264	296	326	1 892	272	254	353	198	37	21	128	200	7 241
2017	3 088	327	340	1 874	275	274	415	233	33	18	138	252	7 267
Domaćin sa osnovnom obrazovanjem ili manje ili nedefinisano													
2015	3 017	300	309	1 942	246	252	256	165	26	23	102	166	6 805
2016	2 998	309	327	1 941	249	295	245	182	29	12	101	182	6 870
2017	2 848	293	343	1 963	319	332	318	219	30	19	118	195	6 996
Domaćin sa srednjem obrazovanjem													
2015	3 190	327	290	2 222	260	170	335	208	38	39	155	197	7 431
2016	3 195	314	322	2 191	272	171	350	229	45	22	177	217	7 505
2017	3 064	393	340	2 255	309	227	381	243	51	29	183	235	7 710
Domaćin sa visokom obrazovanjem													
2015	3 691	271	424	2 905	319	194	512	305	81	62	377	288	9 430
2016	3 566	285	448	2 865	301	237	431	280	68	50	387	298	9 216
2017	3 608	308	450	2 990	361	234	589	301	79	22	437	372	9 825

6.1 Tabela A2: Godišnja potrošnja domaćinstava na Kosovu 2015-2017, prema 5 osnovnim grupama potrošnje, lokalitetu i obrazovanju nositelja domaćinstava, u %

(nastavak)

Godine	Hrana	Alkohol i duvan	Odeća i obuća	Stanovanje	Nameštaj	Zdravstvo	Transport	Komunikacije	Rekreacija	Obrazovanje	Hoteli i restorani	Drugo	5 osnovne grupe ¹ %
Kosovo													
2015	42,67	4	4	30	3	3	4	3	1	1	2	2	85%
2016	42,20	4	5	29	4	3	4	3	1	0	2	3	84%
2017	39,58	4	5	29	4	3	5	3	1	0	3	3	83%
Urbano													
2015	39	4	4	33	3	3	4	3	1	0	3	3	84%
2016	39	4	5	33	3	2	4	3	1	0	3	3	85%
2017	36	4	5	33	5	3	4	3	1	0	3	3	83%
Ruralno													
2015	45	4	5	27	4	3	5	3	0	0	2	2	86%
2016	45	4	5	26	4	4	5	3	1	0	2	3	85%
2017	42	4	5	26	4	4	6	3	0	0	2	3	83%
Domaćin sa osnovnom obrazovanjem ili manje													
2015	44	4	5	29	4	4	4	2	0	0	2	2	86%
2016	44	4	5	28	4	4	4	3	0	0	1	3	85%
2017	41	4	5	28	5	5	5	3	0	0	2	3	82%
Domaćin sa srednjem obrazovanjem													
2015	43	4	4	30	4	2	5	3	1	1	2	3	86%
2016	43	4	4	29	4	2	5	3	1	0	2	3	85%
2017	40	5	4	29	4	3	5	3	1	0	2	3	83%
Domaćin sa visokom obrazovanjem													
2015	39	3	5	31	3	2	5	3	1	1	4	3	83%
2016	39	3	5	31	3	3	5	3	1	1	4	3	83%
2017	37	3	5	30	4	2	6	3	1	0	4	4	81%

¹ Ovde su obuhvaćene pet osnovne grupe potrošnje (hrana, stanovanje, transport, odeća i obuća, alkohol i duvan).

6.2 Metodologija (rezime)

Uzorkovanje, prikupljanje i obrada podataka

PERIOD	Januar – Decembar 2017
DIZAJNIRANJE UZORKA	2.400 domaćinstava u 300 popisnih krugova; 200 domaćinstva mesečno. Dvostepeni stratifikovani uzorak, sa Popisa 2011 kao okvira za prvu fazu. Uzorak je stratifikovan po regionu, urbano-ruralno, 14 strata
UZORAK USPEŠNO ANKETIRAN	1718 domaćinstva iz osnovnog uzorka plus 514 zamena domaćinstava
STOPA ODGOVORA	77 % od osnovnog uzorka
RASPORED ANKETIRANJA	U svakom popisnom krugu, 4 domaćinstva učestvuju tokom prve polovine meseca i 4 tokom druge polovine. Svako domaćinstvo treba da popuni podatke o potrošnji hrane tokom prve nedelje i tokom druge nedelje. Druga nedelja u stvari pokriva 8 maj ili 9 dana. Domaćinstvo se posećuje tri puta – pre perioda anketiranja, posle jedne nedelje, i na kraju perioda
PONDERI	Ponderi su prilagođeni, kada jedan popisni krug ima odgovore od manje od 8 domaćinstava
REFERENTNI PERIOD	Za prehrambene proizvode, referentni period je dve nedelje (polovina meseca). Kupovine, pokloni i sopstvena proizvodnja hrane je uključena. Za kupovinu polutrajnih proizvoda i kao pokloni tokom poslednja tri meseca, trajna dobra za poslednjih 12 meseci . Pre 2012. godine referentni period za prehrambene proizvode bio je 1 mesec.
OSTALE INFORMACIJE	U ABD Upitnik su inkorporirana neka pitanja iz SILC-modula: Priuštvost i pitanja u vezi sa zdravstvenim troškovima (u javnim i privatnim zdravstvenim institucijama u zemlji i van nje).

Proračuni

Rashodi se organizuju u 12 kategorija definisanih po COICOP-u, Međunarodnoj klasifikaciji lične potrošnje po nameni. Neki detalji ove klasifikacije su dole navedeni. (Svi detalji se mogu naći na internetu na adresi: <http://unstats.un.org/UNSD/cr/registri/regcst.asp?Cl=5&Lg=1>)

KATEGORIJE COICOP-POTROŠNJE	Nekoliko detalja u vezi sa artiklima u svakoj kategoriji
1 HRANA	Hleb, meso, ulje, voće , povrće , mleko, sir, jaja, bez-alkoholna pića, kafa, čaj, proizvodi od šećera, hrana primljena kao poklon , sopstvena potrošnja .
2 ALKOHOLNA PIĆA I DUVAN	Alkoholna pića (vino, likeri, pivo) Duhan (cigarete, cigare, ostali duhan)
3 ODEĆA I OBUĆA	Odeća za muškarce i žene, obuća za muškarce i žene, pribor, popravke itd.
4 STANOVANJE	Kirija i procenjena kirija, materijali za održavanje i popravku, servis za održavanje, vodovod, struja, drva i druga goriva, pribor za jelo, čaše, posuđe, pribor, mali elektronski aparati, glavni alat za kuću i baštu, itd.
5 NAMEŠTAJ	Zavese, jastučnice, jorgan, čebad, posteljina, ostalo (torbe, stolnjaci, peškiri, zastave, suncobrani) kreveti, sofe, kauči, stolice, komode, stolovi, slike i ostali umetnički predmeti, tepisi, vuneni, tepison, ostali tepisi i podne obloge (ne za kupatilo), remont takvih proizvoda, frižideri, zamrzivači, električni aparati, mašina za veš, usisivači električni, mašine za čišćenje parom, popravka kućnih aparata
6 ZDRAVSTVO	Lekovi, farmaceutski aparati, terapijska oprema, van-bolničke usluge u javnim i privatnim zdravstvenim ustanovama, stomatološke usluge u javnim i privatnim zdravstvenim ustanovama, analize i rendgen u javnim i privatnim zdravstvenim ustanovama, zdravstvene usluge u javnim bolnicama ili na klinikama UKCK i privatnim bolnicama, smeštaj, hrana i prevoz (ambulantnim kolima) u vezi sa zdravstvenim uslugama na Kosovu, zdravstvene usluge u inostranstvu, tradicionalna medicina, druge medicinske usluge itd.
7 TRANSPORT	Goriva, gas, ulje za motore, rezervni delovi i pribor, održavanje i popravka, kupovina starih i novih automobila, garaža i parking, taksi i sl, avionske karte, autobuske karte, itd i kombinovane karte.
8 KOMUNIKACIJE	Poštanske usluge, mobilni telefon-usluge / pozivi, ostali tel / faks usluge, internet i sl.
9 REKREACIJA	Igračke, igre, hobi, sportske opreme, bašta, biljke, cveće, kućni ljubimci, veterinarske i druge usluge za kućne ljubimce, bioskopi, pozorišta, koncerti, muzeji, zoološki vrt, itd, PC računari, knjige, novine, časopisi , papir za crtanje, štampane stvari, igre na sreću (lutrija), itd. i ostale usluge.
10 OBRAZOVANJE	Obučavanje na kompjuteru, Izučavanje jezika, predškolsko i osnovno obrazovanje (1-5), nisko srednje obrazovanje (klasa 6-9), visoko srednje obrazovanje (klasa 10-13), visoko obrazovanje, obrazovanje koje nije definisan
11 HOTELI I RESTORANI	Hoteli, restorani, bifei , paket aranžani za odmor itd.
12 OSTALA ROBA	Friziranje, električni aparati za ličnu negu, osiguranje, smeštaj za penzionere i osobe sa ograničenom aktivnošću, pravne i administrativne usluge itd.

Za odabrano domaćinstvo, godišnja potrošnja T_i se obračunava na sledeći način:

$T_i = (\text{zbir svih rashoda hrane}) * 2 * 12 + (\text{zbir svih rashoda polu-trajnih dobara}) * 4 + (\text{zbir rashoda trajnih dobara})$.

Zatim, svaki T_i se pomnoži sa njegovom težinom w_i . Težina je jednaka broj domaćinstava koje su predstavljene od strane konkretnog domaćinstva uključenog u uzorku. Sva domaćinstva u popisnom krugu imaju istu težinu. Stoga je zbir $\sum w_i T_i$ procena ukupnih godišnjih troškova u oblasti ili kategoriji pokrivena sumom. Pošto $\sum w_i$ je ukupan procenjeni broj domaćinstava (u istoj oblasti ili kategoriji), $\sum w_i T_i / \sum w_i$ je prosečna potrošnja po domaćinstvu. Da bi se dobila prosečna godišnja potrošnja po glavi stanovnika, $\sum w_i T_i / \sum w_i$ se podeli sa prosečnim brojem članova po domaćinstvu.

Sume i prosek od tačno istog tipa se takođe obračunava za svaku COICOP kategoriju odvojeno.

Tačnost podataka

Uzorkovana domaćinstava se koristi za izračunavanje procene rashoda za sva domaćinstva. Ako je uzorak dovoljno veliki, i izabran na neki naučni način, nesigurnost procena će generalno biti mala. Nesigurnost se često izražava intervalom poverenja. Tačna vrednost za celu populaciju se očekuje da će biti negde između donjeg i gornjeg limita poverenja, sa velikom verovatnoćom (ovde 95 %).

Intervali pouzdanosti za neke od glavnih promenljiva u ABD-a su sledeći:

Podaci	Procena	Donja granica poverenja	Gornja granica poverenja
Ukupna potrošnja, miliona €	2 340	2 253	2 421
Ukupna potrošnja prehrambenih proizvoda, miliona €	9 251	8 959	9 544
Godišnja potrošnja po domaćinstvu, €	7 803	7 523	8 083
Godišnja potrošnja po domaćinstvu- urbano €	8 524	8 023	9 025
Godišnja potrošnja po domaćinstvu-ruralno €	7 267	6 950	7 583
Godišnja potrošnja hrane po domaćinstvu, €	3 088	2 991	3 185
Udeo hrane, Kosovo, %	39,5	38,6	40,4
Udeo hrane- urbano %	36,2	34,9	37,5
Udeo hrane- ruralno %	42,4	41,2	43,7

U principu, procene na nacionalnom nivou može se očekivati da imaju granice poverenja oko 2-3 % (od procena) ispod i iznad procenjene vrednosti. Procene za urbana ili ruralna područja može se očekivati da imaju granice oko 3-4 % ispod i iznad procenjene vrednosti.

